

УДК 35

DOI [https://doi.org/10.32689/2523-4625-2022-6\(66\)-7](https://doi.org/10.32689/2523-4625-2022-6(66)-7)

Олександр ПОПРОЦЬКИЙ

доктор наук з державного управління, доцент, професор кафедри публічного управління та адміністрування Університету Григорія Сковороди в Переяславі, вул. Сухомлинського, 30, Переяслав, Київська область, Україна, 08400

ORCID: 0000-0002-9221-1336

Oleksandr POPROTSKYI

Doctor of Public Administration, Associate Professor, Professor of the Department of Public Management and Administration of Hryhoriy Skovoroda University in Pereiaslav, 30 Sukhomlynskooho Street, Pereiaslav, Kyiv region, Ukraine, 08400

ORCID: 0000-0002-9221-1336

ПРАКТИКА МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ З ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ

THE PRACTICE OF INTERNATIONAL ORGANIZATIONS ON INFORMATION SUPPORT FOR MANAGEMENT DECISIONS

У статті розглянуто практики використання інформаційного забезпечення управлінських рішень міжнародними організаціями та запозичення світового досвіду з метою його застосування у вітчизняному державному управлінні.

Світові та регіональні організації в умовах глобальної цифровізації інформаційного простору виступають повноцінним учасником міжнародних відносин і, як відповідні актори міжнародних взаємодій, приймають відповідні політичні управлінські рішення. Вони покликані залишатися політичною реальністю міжнародних відносин і потребуватимуть науково обґрунтованого аналізу незалежно від форм прояву – будь-то на глобальному чи регіональному рівні.

Наявність структурованих і впорядкованих незалежних джерел інформації розширює для акторів можливості отримання достовірної інформації у зручній формі та створює умови для підвищення оперативності й достовірності інформаційного забезпечення управлінських зовнішньополітичних рішень, ефективності інформаційної підтримки публічної політичної діяльності, а також формування відповідної світової громадської думки. Тому розробка та постійне вдосконалення міжнародно-правових норм дасть змогу ефективно регулювати взаємовідносини акторів міжнародного життя у сфері реалізації їх інформаційних прав і обов'язків та створити систему незалежного контролю за діяльністю держави. Визначено, що в умовах міжнародних взаємовпливів сучасні мас-медіа можуть відігравати роль у процесах регулювання внутрішніх і зовнішніх криз, поліпшення соціально-економічних відносин у країні і між державами, використовуватися для пропагування та просування нових ідей міжнародного співробітництва та формування зовнішнього та внутрішнього іміджу держави.

Ключові слова: міжнародні організації, інформація, стратегічні рішення, управління.

The article examines the practice of using information support for management decisions by international organizations and borrowing world experience for the purpose of its application in domestic public administration.

World and regional organizations in the conditions of global digitalization of the information space act as a full-fledged participant in international relations and, as relevant actors of international interactions, make relevant political management decisions. They are intended to remain a political reality of international relations and will require a scientifically based analysis regardless of the forms of manifestation – whether at the global or regional level.

The presence of structured and ordered independent sources of information expands the opportunities for actors to obtain reliable information in a convenient form and creates conditions for increasing the efficiency and reliability of information support for managerial foreign policy decisions, the effectiveness of information support for public political activity, as well as the formation of relevant global public opinion. Therefore, the development and constant improvement of international legal norms will make it possible to effectively regulate the relations of actors of international life in the sphere of the realization of their informational rights and obligations and to create a system of independent control over the activities of the state. processes of regulation of internal and external crises, improvement of socio-economic relations in the country and between states, to be used to promote and promote new ideas of international cooperation and formation of the external and internal image of the state.

Key words: international organizations, information, strategic decisions, management.

Постановка проблеми. Швидкість поширення цифрових технологій у світі привели до зміщення уваги світової спільноти на технологічну нерівність між різними країнами, яка спричинює подальше поглиблення економічної та соціальної нерівності і зростання нестабільності у світі. Аналіз практик найбільших міжнародних організацій з інформаційного забезпечення управлінських рішень, є одним із завдань статті.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питаннями аналізу діяльності міжнародних організацій щодо інформаційного супроводу та забезпечення прийняття стратегічних рішень займалися А. Готун, Є. Макаренко, А. Немеш, Б. Парахонський, Г. Почепцов, О. Резнікова, Г. Яворська та ін.

Зокрема А. Готун особливу увагу вчений звертає на процес динамічної інтеграції Інтернету з міжнародною комунікацією, що сприяє формуванню її нової структури, до складу якої входять політичні інтернет-актори, канали й технічні засоби інформування та здійснення зворотного зв'язку. У своїх дослідженнях фахівець розкриває роль міжнародної комунікації в сучасному політичному процесі, динаміка якого змінюється під впливом глобалізації, та зазначає, що поява нових міжнародних акторів, розширення каналів комунікації, ущільнення її потоку є виявами глобалізації в політичному просторі, що сприяє трансформації структури й засобів організації міжнародної комунікації [3].

Вчений Г. Почепцов визначив вплив комунікативних технологій на систему міжнародних відносин, розкрив роль інформаційного тиску при формуванні світової громадської думки й дослідив репутацію міжнародних акторів в інформаційному просторі [17]

Дослідники Парахонський Б. О., Яворська Г. М. та Резнікова О. А. визначили, що чим більш ефективною є інформаційна політика держави, тим більше держава матиме можливостей наповнювати світовий інформаційний простір інформацією, яка позитивно позначатиметься на її репутації, а також протистояти інформаційним війнам та інтервенціям і водночас матиме змогу самостійно, без зовнішніх впливів, формувати власний інформаційний образ і запобігати будь-якому негативному переключуванню інформації з боку інших міжнародних акторів [14].

Є. А. Макаренко зазначає, що до пріоритетів міжнародної інформаційної політики відносять, формування суспільства знань; міжкультурний діалог, безпеку глобального інформаційного середовища; збереження інтелектуального потенціалу та інформацій-

ної спадщини людства, інформаційну економіку, регламентацію міжнародної інформаційної діяльності, інформаційну екологію, освіту упродовж всього життя [9].

А. Немеш вважає, що ключовим механізмом діяльності міжнародних неурядових організацій в період глобалізації є мобілізація думки світової спільноти. Для досягнення поставлених цілей та виконання завдань МНУО застосовують тиск на міжурядові організації та безпосередньо на уряди тих чи інших держав. Своїх цілей вони досягають, вирішуючи питання на міжурядовому рівні, де створюються міжнародно-правові норми, і поза межами традиційних міжурядових каналів – на самостійно створених аренах у співпраці з іншими неурядовими організаціями [12].

Мета статті. Розглянути практики використання інформаційного забезпечення управлінських рішень міжнародними організаціями для можливості застосування світового досвіду у вітчизняному державному управлінні.

Виклад основного матеріалу. Міжнародні організації як учасники міжнародних взаємодій, які відбуваються в глобальному політичному просторі стають важливою складовою інформаційного процесу. З посиленням впливу цих організацій на зовнішньополітичні відносини правильність їх політичних рішень часто залежить від створення систем комунікацій, які забезпечують їх лідерів інформацією, необхідною для створення та реалізації стратегій. До каналів отримання такої інформації належать ЗМІ та медійні корпорації, які все частіше зосереджуються на основних сферах їх діяльності. Більше того, висвітлення діяльності різних міжнародних організацій у ЗМІ в деяких випадках зумовлює подальший розвиток кожної з них.

Характерною особливістю останніх років ХХ ст. було розширення міжнародної співпраці між світовими та регіональними міждержавними організаціями щодо використання інформаційних потоків. Однак цей процес не набув багатостороннього та всебічного характеру. Це узгоджується з двома протилежними тенденціями, притаманними сучасному етапу інформаційного суспільства: з одного боку, «глобалізація інформаційного ринку призводить до об'єднання ЗМІ, з другого боку, існує протилежна тенденція – диверсифікація інформаційних служб за регіональними чи предметними ознаками» [8].

Міжнародну інформаційну політику ООН здійснює через свої комунікативні центри. Згідно з офіційним джерелом Інформаційні центри ООН (UNIC), Служби (UNIS) та Офіси (UNO), розташовані в 63 країнах світу,

пов'язують Організацію Об'єднаних Націй з людьми по всьому світу, поширюючи глобальні повідомлення ООН серед місцевої аудиторії. Центри служать надійним джерелом актуальної інформації про ООН, надаючи цю інформацію у своїх країнах широкому колу людей, включаючи журналістів, державних чиновників, представників громадянського суспільства, студентів, викладачів та дослідників. UNIC розробляє та впроваджує скоординовану комунікаційну стратегію для країн, в яких вони обслуговуються, консультуючись із країною та її місцевими партнерами, для оприлюднення пріоритетних питань та основних спостережень і подій. UNIC адаптують глобальні повідомлення ООН до місцевого контексту за допомогою різноманітних інформаційних продуктів, спрямованих на різні регіональні, субрегіональні та національні аудиторії мовою, якою розмовляють у певній місцевості. UNIC підтримують контакти з національними та регіональними ЗМІ в країні / країнах, де вони працюють, передають основну інформацію та прес-матеріали до ЗМІ, розміщують варіанти публікацій та статті, організують інтерв'ю, прес-конференції та інструктажі; пропонують товари та послуги, такі, як інформаційні бюлетені, бібліотеки, відеоролики, вебсайти та інтернет-сервіси. На національному / місцевому рівні UNIC працює із ЗМІ, забезпечуючи інформацію журналістів та організуючи для них тренінги, регулярно проводячи теле- та радіопрограми і публікуючи статті в газетах. Центри часто співпрацюють з громадянським суспільством у висвітленні різноманітних питань через семінари, виставки та інші заходи [29].

На регіональному рівні міжнародна інформаційна політика реалізується за сприяння регіональних організацій, зокрема Ради Європи, Європейського Союзу, Організації з безпеки та співробітництва в Європі, НАТО, АТЕС, АСЕАН, ОАД, ШОС та неформального об'єднання БРІКС. У сучасних міжнародних інформаційних відносинах реалізуються європейська, панафриканська, азійсько-тихоокеанська, латиноамериканська, панарабська та інші стратегії міжнародної інформаційної політики [9, с. 167].

Варто згадати міжнародну організацію EuroMeSCo (Євро-середземноморська комісія з досліджень), засновану в 1996 році, яка є основною мережею дослідницьких центрів з питань політики та безпеки в Середземномор'ї і прагне створити спільноту науково-дослідних інститутів та аналітичних центрів, прихильних до зміцнення євро-середземно-

морських відносин. EuroMeSCo послідовно займає 10-ту позицію серед кращих мереж аналітичних центрів у світі у звіті Global Go-To Think Tank Index Інституту Лодера університету Пенсільванії. Наразі в мережу входять 104 інститути з 29 країн Євро-Середземноморського регіону. EuroMeSCo заохочує впливовий аналіз та роздуми щодо євро-середземноморської політики та політики, що здійснюється шляхом спільних науково-дослідних програм, із залученням інститутів та дослідників EuroMeSCo, а також через свої публікації: спільні політичні дослідження EuroMeSCo, документи EuroMeSCo, резюме та рекомендації щодо EuroMeSCo [30].

Американські вчені, політологи, політехнологи винайшли нову стратегію по зміні політичних режимів у країнах світу. Ключову роль в даній стратегії покликані зіграти неурядові організації, що працюють по мережевому принципу. Американські вчені, які розробляють стратегію ведення мережевих воєн, вважають, що величезна роль у них належить правильному проектуванню та використанню форм комунікацій та інформаційних технологій [10].

Кожна міжнародна неурядова організація (МНУО) має певні функції. Але спільною для всіх є інформаційно-аналітична функція, яка є історично обумовленою та відображає підвищення потреби держав в обміні інформацією [16].

Основними засобами впливу неурядових організацій на світову політику є мобілізація громадської думки, намагання чинити тиск на міждержавні організації (насамперед ООН) і безпосередньо на конкретні держави з метою вирішення тих чи інших проблем, спостереження за діяльністю урядів у різних сферах суспільного життя і виконанням ними взятих на себе зобов'язань [12].

Для забезпечення міжнародної комунікації, як вважає вітчизняний дослідник А. Готун, урядові структури різних країн світу використовують сучасні інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) при здійсненні більшості своїх функцій, модернізації власних інституцій та в процесі зовнішньополітичних відносин. Інтернет А. Готун розглядає не тільки як засіб телекомунікаційного зв'язку, а й як інструмент зовнішньої політики, що дає змогу інтернет-акторам одночасно бути комунікантом і джерелом інформації, при цьому зовнішньополітична функція інтернету полягає в забезпеченні постійного міжнародного суспільно-політичного дискурсу з можливістю електронного зворотного зв'язку в реальному часі, створенні якісно нової інформаційно-комунікаційної інфраструк-

тури, ліквідації просторово-часових перешкод на шляху обміну інформацією, що породжує сучасні форми міжнародно-політичного співробітництва [3].

Міжнародно-політичну складову соціальних медіа також досліджує відомий вітчизняний науковець Г. Почепцов, який стверджує, що соціальні медіа справляють “м’який” вплив на зовнішньо- і внутрішньополітичну діяльність держав і дають можливість їх застосовувати при розгортанні силових сценаріїв взаємодії акторів міжнародних відносин, а також наголошує на дуальній природі соціальних медіа, які як інноваційний інструмент дають змогу посилити не тільки політичну роль розвинених держав, а й сприяють їх використанню країнами, що розвиваються, задля підтримки власних національних інтересів [17].

Аналізуючи комунікацію акторів у межах публічної політики, російський дослідник І. Дзялошинський зазначає, що наявність структурованих і впорядкованих незалежних джерел інформації розширює для акторів можливості отримання достовірної інформації у зручній формі та створює умови для підвищення оперативності й достовірності інформаційного забезпечення управлінських зовнішньополітичних рішень, ефективності інформаційної підтримки публічної політичної діяльності, а також формування відповідної світової громадської думки. Тому розробка та постійне вдосконалення міжнародно-правових норм дасть змогу ефективно регулювати взаємовідносини акторів міжнародного життя у сфері реалізації їх інформаційних прав і обов’язків та створити систему незалежного контролю за діяльністю держави [5].

В умовах міжнародних взаємовпливів сучасні мас-медіа можуть сприяти врегулюванню внутрішніх і зовнішніх криз; поліпшенню соціально-економічних відносин у країні і між державами; пропагуванню та просуванню нових ідей міжнародного співробітництва, формуванню відповідного іміджу держави та її політикуму в громадській думці. Мас-медіа справляють вплив на масову свідомість, міжнародні, політичні і суспільні відносини, фінансову та економічну співпрацю, позиціонування держави на міжнародній арені, тобто в сучасному глобалізованому суспільстві інформація стала тим ресурсом, який дає змогу забезпечити державі позиціонування в будь-якій сфері міжнародних відносин [14].

У свою чергу, Р. Арон визначає поняття політики як певну програму, метод дій або самі дії, здійснювані людиною або групою людей стосовно якоїсь однієї проблеми або до

сукупності проблем, що стоять перед спільнотою. Політика належить до тієї сфери суспільного життя, де конкурують або протидіють різні політичні (в розумінні полісу) напрями. Політика як сфера – це сукупність, в межах якої борються особистості або групи, що мають власну полісу, тобто свої цілі, свої інтереси, а то і власний світогляд [1].

На міжнародно-політичному рівні проблеми асиметричності інформаційного розвитку людства почали розглядатися після публікації у липні 1999 р. у США результатів дослідження щодо використання на національному рівні ІКТ. Доповідь, підготовлена міністерством торгівлі США «Провал у мережі: встановлення цифрової нерівності», містила статистичні дані про існування інформаційної нерівності серед громадян США на основі економічних, расових та інших демографічних відмінностей.

Подальші дослідження, які проводили неурядові та урядові організації, дали змогу встановити особливості використання сучасного інформаційно-комунікаційного інструментарію в суспільно-політичному житті, а саме те, що: у сільській місцевості комп’ютери та інтернет використовують рідше, ніж у містах; середньостатистичний користувач комп’ютерних технологій є білою людиною із вищою освітою і вищим за середній доходом; відповідно жінки та особи з низьким достатком мають менше можливостей для використання інформаційних технологій [7]. Узагальнення американських учених спонукали уряди інших країн і міжнародні організації провести глибші дослідження щодо впливу асиметричності інформаційного розвитку на можливості здійснення ефективної міжнародної взаємодії. Зокрема, було прийнято низку документів: Декларацію тисячоліття ООН, Окінавську хартію глобального інформаційного суспільства, програму ЮНЕСКО «Інформація для всіх» (2000), декларацію принципів та план дій Всесвітнього саміту ООН з інформаційного суспільства (2003; 2005); програми ЄС – Електронна Європа (2000 – 2004), 2010 (2005–2009), Цифровий порядок денний для Європи (2010–2020) [4; 11; 13; 22; 23; 24; 25; 31] і підготовлено звітні доповіді в рамках таких організацій, як ООН, Міжнародна телекомунікаційна спілка, Рада Європи, Європейський Союз тощо.

Для розв’язання проблем поглиблення економічної та соціальної нерівності і зростання нестабільності у світі, яка виникла через поширення інтернет-технологій у світі, що привело до зміщення уваги світової спільноти на технологічну нерівність між різними

країнами, на міжнародному рівні у липні 2000 р. в Окінаві було прийнято «Хартію глобального інформаційного суспільства», у якій асиметричність інформаційного розвитку вперше була обговорена на світовому рівні, а доступність інформаційних технологій для людей у всьому світі проголошувалася основоположним принципом. Для вирішення проблеми подолання цифрової асиметрії на світовому рівні було створено міжнародну комісію Digital Opportunity Task Force, завданням якої став пошук можливостей подолання розриву різних країн у доступі до інформації і знань [13].

З 1967 р. під егідою ООН регулярно проводяться міжнародні наради експертів з проблем адміністративно-державної діяльності. Крім того, в рамках Програми розвитку Організації Об'єднаних Націй (ПРООН) сьогодні здійснюється велика науково-дослідна робота з практичним ухилом, а також проводяться порівняльні дослідження методів та досягнень різних країн у галузі державного адміністрування. Створюється всесвітня система збирання, поширення та обміну досвідом, друкованими виданнями, а також інформаційними технологіями. Здійснюється підготовка довідників і посібників з вирішення актуальних питань державного адміністрування [2].

Серед інших міжнародних організацій, які вивчають проблеми асиметричності інформаційного розвитку та її вплив на розвиток міжнародно-політичних процесів, потрібно виділити діяльність Ради Європи. Зокрема, на Конгресі місцевих та регіональних громад Ради Європи було розроблено рекомендації щодо подолання асиметричності міжнародної інтернет-комунікації за допомогою реалізації відповідних е-рішень та щодо інформаційно-технологічних ризиків для національних органів влади. У документах ішлося про інструментарій інтернет-комунікації для просування засад демократії і верховенства права через підвищення залучення громадян до урядових ініціатив у процесі прийняття як зовнішньо-, так і внутрішньополітичних рішень [19].

Низка міжнародних організацій регіонального характеру: НАТО, ОАЕ, ЄС, ОАД входить у сферу компетенції територіальних, а також деяких функціональних управлінь. Наприклад, організаціями економічного профілю відає управління у справах економіки і бізнесу, а військовими організаціями – військово-політичне управління. Але при цьому управління міжнародних організацій сприяє останнім в організаційно-технічних і процедурних питаннях проведення конференцій. Його допомога в основному обмежується наданням довідково-інформаційних доку-

ментів, оскільки особиста участь представників управління в тій чи іншій конференції – явище досить рідкісне через невелику кількість співробітників відповідних відділів. Так, у відділі міжнародних конференцій працює лише 6 осіб, а американські делегації по лінії держдепартаменту відвідують приблизно 1200 конференцій щорічно.

Розглянемо громадські і неурядові організації (НУО) з інформації та комунікації. Історія політичної та суспільної діяльності НУО в галузі інформації та комунікації бере початок у ХІХ столітті, коли були створені перші міжнародні організації – Всесвітній телеграфний союз (1865 р.), Всесвітня поштова спілка (1874 р.), Міжнародна федерація з інформації та документації (1885 р.). Союз міжнародних асоціацій (1907 р.), до компетенції яких входили проблеми транскордонного обміну інформацією, регулювання традиційних та нових засобів комунікації, проведення.

Міжнародні урядові і неурядові організації (Міжнародні і регіональні спільні (кооперативні) інформаційні мережі) створювали і забезпечували співробітництво між інформаційними системами, глобально або регіонально, в окремих напрямках або взагалі в соціально-економічних сферах розвитку (наприклад, FAO, Програма ООН з охорони навколишнього середовища (UNEP), ЮНЕСКО, Консультативна Група з Міжнародного Сільськогосподарського Дослідження (CGIAR), Міжнародний Центр Дослідження Розвитку (IDRC) і Світовий Банк). Ці системи можуть бути категоризовані таким чином:

Тип 1: Децентралізоване запровадження даних визначених національними центрами, централізоване опрацювання та створення інформаційного продукту і децентралізований доступ або створення і використання інформаційного продукту, наприклад інформаційна система від МАГАТЕ (CONNECT), основними завданнями якої є сприяння створенню потенціалу, спільній співпраці та обміну інформацією та досвідом всередині і між мережами та між учасниками [15]; міжнародна система інформації із сільськогосподарських наук і технологій (AGRIS), яка по суті є глобальною багатомовною бібліографічною базою даних, що безпосередньо підключає користувачів до багатой колекції досліджень і технічної інформації про харчові продукти та сільське господарство [20]; Міжнародна Інформаційна Мережа Розробок Досліджень Прогресу (IDIN), інноваційні центри якої є виробничими просторами, що з'єднують членів мережі з ресурсами та навчають розробці технологій із соціальним впливом [26].

Тип 2: В основному централізоване збирання, опрацювання та підготовка баз даних, і використання інформаційних продуктів і послуг. Національні і регіональні центри можуть одержувати продукти та послуги для забезпечення національних і підрегіональних послуг, наприклад заснований у 1981 р. Міжнародний Центр Керування Життєвими Водними Ресурсами (ICLARM), для проведення довгострокових скоординованих досліджень основних проблем рибного господарства в країнах, що розвиваються [28].

Тип 3: Системи і центри, що діють незалежно але за загальними сферами, що становлять інтерес для обміну інформацією і даними, наприклад Африканська Геологічна Інформаційна система PANGIS (заснована у 1988 р.), цілями якої було сприяти збиранню, розповсюдженню та передачі науково-технічної інформації (НТІ) в галузі наук про землю в Африці та підвищити її доступність, а також надавати керівникам, які приймають рішення інструменти допомоги та африканським геознавцям сучасні інструменти пошуку та аналізу інформації за допомогою знань та ефективного управління доступною геологічною інформацією [27].

Тип 4: Програми, що здійснюють проекти для співробітництва і координації інформаційних дій серед країн, що беруть у них участь, і спеціалізовані базові мережі, що забезпечують передачу даних (наприклад Регіональна Мережа для Обміну Інформацією і Досвідом у науці і техніці в Азії і Тихому океані – ASTINFO (1988), Програма для Співробітництва в Інформаційній сфері в Латинській Америці і Карибському басейні – INFOLAC (1986), Мережа Інформації Тихоокеанської Азії по Соціальних Науках – APINESS (1991), Міжнародне Сільськогосподарське Дослідження.

Тип 5: комбінація двох і більше вищезгаданих типів. Приклад дій Регіональної Комісії ООН – Панафриканська Програма Розвитку Системи Інформації (PADIS), заснована в 1980 р. Їй надає підтримку Економічна Комісія Африки (Аддис-Абеба, Ефіопія), а також UNDP, IDRC, ЮНЕСКО й Африканський Банк Розвитку. Ця програма стосується національних, підрегіональних і регіональних інформаційних систем та мереж, яким всі елементи добровільно поставляють інформацію і спільно використовують їхні інформаційні досвіди керування. PADIS надавав допомогу декільком Африканським країнам в інформаційному розвитку інфраструктури, навчанні персоналу, використанні апаратних засобів і програмного забезпечення, прикладних програм загальних стандартів і т. ін.

Сьогодні, на думку вітчизняних учених-міжнародників, міжнародні неурядові організації з інформації та комунікації поділяються на міжнародні неурядові організації загальної компетенції та міжнародні організації спеціальної компетенції. Метою діяльності міжнародних неурядових організацій загальної компетенції є забезпечення міжнародних відносин у галузі інформації та комунікації на рівні громадських організацій, участь організацій у виробленні міжнародної політики в цій сфері, організація наукових досліджень міжнародних проблем комунікації, формування суспільної думки щодо стратегії розвитку цивілізації. Метою діяльності міжнародних організацій спеціальної компетенції є розв'язання проблем у сфері міжнародних відносин за окремими напрямками міжнародної комунікації, забезпечення діалогу за віссю державна влада – приватний сектор, об'єднання фахівців для розробки професійних стандартів, організація широких представницьких контактів неурядових організацій на міжнародній арені. Міжнародні організації спеціальної компетенції, в свою чергу, поділяють на: 1) правозахисні (організації свободи слова, прав людини і боротьби з цензурою: Організація 19 статті – Міжнародний центр боротьби з цензурою); 2) медійні (організації спеціалізованих напрямів співробітництва у галузі мас-медіа; 3) організації інформаційних та комунікаційних послуг (кабельного, супутникового, електрозв'язку, мультимедіа, мережевого та Інтернет-зв'язку; 4) організації християнської та католицької; 5) організації з наукових, аналітичних та прикладних досліджень спеціалізованих галузей інформаційних відносин [3, с. 195–196].

Інформаційна функція міжнародних організацій включає в себе три аспекти:

– збирання, обробка й поширення інформації, що належить до компетенції організації, публікація звітів, аналітичних доповідей, рейтингових індексів. Наприклад, однією з функцій Глобального альянсу громадської участі є налагодження ефективної комунікації між усіма учасниками громадянського суспільства через якісні інформаційно-комунікаційні процеси. Організація також видає щорічні звіти про стан громадянського суспільства в різних країнах та регіонах світу;

– підготовка й поширення інформації про функціонування самої організації, включаючи правові документи;

– збирання і поширення інформації нормативно-правового характеру, що стосується діяльності організації [18].

Ключовим механізмом діяльності міжнародних неурядових організацій в період глобалізації є мобілізація думки світової спільноти. Для досягнення поставлених цілей та виконання завдань МНУО застосовують тиск на міжурядові організації та безпосередньо на уряди тих чи інших держав. Своїх цілей вони досягають, вирішуючи питання на міжурядовому рівні, де створюються міжнародно-правові норми, і поза межами традиційних міжурядових каналів – на самостійно створених аренах у співпраці з іншими неурядовими організаціями. У межах консультативних взаємовідносин з партнерами міжнародні неурядові організації беруть участь у роботі всіх організацій і органів системи ООН практично на рівних правах з офіційними делегаціями країн: пропонують проекти договорів і конвенцій, беруть участь у їх обговоренні, надаючи експертні, науково-технічні та інші висновки; контролюють їх дотримання та виконання після прийняття і т. ін. Важливою є роль міжнародних неурядових організацій у формуванні світової громадської думки і доведенні до відома світової спільноти, членів урядів і міжурядових організацій громадської позиції стосовно висунутих ними договірних ініціатив. МНУО забезпечують розширення варіантів і гнучкість політики держав, пропонують власні варіанти дій і рішень, яким раніше не приділялася увага і які не розглядалися і не аналізувалися, допомагають політикам краще зрозуміти сутність та особливості тієї сфери діяльності, за яку вони несуть відповідальність, а також зрозуміти завдання, що потребують вирішення, з точки зору громадян [12].

Розвиток мереж гарантує рівноправний доступ до послуг та інформації, зокрема в суспільному надбанні, та сприяє їх вільному руху. Через сприяння розвитку електронних мереж ЮНЕСКО робить акцент на політиці та стратегіях розробки методології, що найбільш відповідає задоволенню конкретних потреб різних спільнот. Через свої глобальні та регіональні мережі Організація прагне забезпечувати соціальний розвиток, демократизацію та належне управління. Крім того, ЮНЕСКО заохочує намагання набуття нових знань та навичок, забезпечуючи доступ до цікавої інформації в інтерактивному форматі та легко засвоюваним способом. Регіональні інформаційні мережі (APIN, INFOLAC, MEDLIB, RINAF), віртуальні лабораторії, навчальні спільноти та інші мережі (UNAL, ORBICOM) представляють собою нову парадигму глобального співробітництва, поєднуючи традиційні та мультимедійні технології

сприяння застосуванню у всіх сферах компетенції ЮНЕСКО [21].

Системи інформаційного забезпечення управлінських рішень НАТО, розроблені для забезпечення невійськових аспектів діяльності організації, є більш відкритими для дослідження. Яскравим прикладом може бути Система дослідження проблем очищення довкілля (ECHS) на основі технологій Інтернет, розроблена Комітетом з проблем сучасного суспільства НАТО (CCMS). Мета цієї системи – інформаційне забезпечення пілотних досліджень, що проводить Комітет у сфері охорони довкілля, зокрема вузькопрофесійною технічною інформацією, а також створення основи для обміну інформацією про стан довкілля, яка становить наднаціональний інтерес. З 1993 р. НАТО почав використовувати Інтернет для надання інформації із загальних проблем регіональної та світової безпеки і щодо участі Альянсу у розв'язанні цих проблем. З цією метою було створено інтегровану базу даних НАТО (NIDS), яка дає змогу користуватися документами, публікаціями та дослідженнями НАТО в політичній, військовій, економічній, науковій та гуманітарній сферах, зокрема текстами комюніке, офіційних заяв, повідомлень для преси, програм, а також різноманітними інформаційно-довідковими матеріалами. Інтегрована база даних також містить деякі аналітичні матеріали, підготовлені для використання різними органами НАТО (наприклад, Штабом Верховного головнокомандувача Об'єднаними збройними силами НАТО в Європі). Крім того, через цю систему можна отримувати інформаційні, довідкові та аналітичні матеріали, які готують для широкої громадськості інші міждержавні інституції та неурядові організації (наприклад ОБСЄ, Рада Європи, Північноатлантична асамблея тощо). Північноатлантичний блок через ЗМІ справляє вплив не лише на країн-партнерів, а й на світову громадську думку в цілому. Саме для виконання цих функцій і було створено Бюро НАТО з інформації та друку; Службу друку та ЗМК; Комітет НАТО у справах інформації та культурних зв'язків. За підтримання щоденних контактів зі ЗМІ відповідає Служба друку та засобів масової інформації, якій доручено передавати журналістам офіційні заяви та повідомлення, організувати інтерв'ю з Генеральним секретарем, відповідати на запити журналістів і забезпечувати відвідання НАТО представниками ЗМІ. Бюро інформації та друку НАТО надає необхідну допомогу неурядовим організаціям та інформаційним центрам у країнах-учасницях РПАС, зокрема

в тому, що стосується програм відвідування НАТО, семінарів, конференцій та видавничої діяльності [6].

Висновки. Прийняття управлінських рішень у міжнародних організаціях базується на застосуванні мережевого механізму реалізації інформаційної політики, що свідчить про тенденцію до розширення інформаційного

впливу на їх політику. Така тенденція спостерігається і у сучасному публічному управлінні. Інформаційне забезпечення процесу прийняття рішень відбувається із застосуванням цифрових технологій, які незалежно від місця локації забезпечують ефективну комунікацію організацій зі зовнішнім середовищем, що є передумовою для подальших досліджень.

Література:

1. Арон Р. Демократия и тоталитаризм. URL: https://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Polit/Aron/index.php (дата звернення: 14.01.2023)
2. Василенко И. А. Административно-государственное управление в странах Запада: США, Великобритания, Франция, Германия : учеб. пособие. Изд. 2-е, перераб. и доп. М. : Издательская корпорация «Логос», 2001. 200 с.
3. Готун А. М. Нові інформаційно-комунікаційні технології в глобальній системі політичної комунікації : автореф. дис. канд. політ. наук: 23.00.04 / Ін-т світ. економіки і міжнар. відносин НАН України. Київ, 2010. 17 с.
4. Декларация тысячелетия Организации Объединенных Наций: Резолюция 55/2 Генеральной Ассамблеи. 8 сент. 2000 года URL: https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/declarations/summitdecl.shtml (дата звернення: 2.01.2023).
5. Дзялошинский И. М. Гражданские коммуникации и публичная политика. М., 2007. URL: www.dzyalosh.ru/01-comm/statii/dzyalosh-03/02-grajd-kommunik.doc (дата звернення: 14.08.2022);
6. Європейська інформаційна політика / HELPIKS. URL: <http://helpiks.org/1-54840.html> (дата звернення 17.06.2022).
7. Коротков А. В. Преодоление цифрового неравенства как информационная стратегия современного общества : автореф. дис. канд. филол. наук: 10.01.10 / Коротков Андрей Викентьевич; Моск. гос. ун-т им. М. В. Ломоносова. Москва, 2003. 26 с.
8. Макаренко Є. А. Міжнародне співробітництво у сфері інформаційної безпеки: регіональний контекст. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. 2011. Вип. 102(1). С. 51–62. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/apmv_2011_102\(1\)_9](http://nbuv.gov.ua/UJRN/apmv_2011_102(1)_9) (дата звернення: 11.03.2017).
9. Макаренко Є. А. та ін. Міжнародна інформація: терміни і коментарі : навч. посіб. Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ : Центр вільної преси, 2014. 479 с.
10. Мединська Т. Статус світового лідера: США в сучасних процесах глобалізації: виклики та наслідки. *Політика і час*. 2010. № 3. С. 67–74.
11. Міжурядова програма ЮНЕСКО “Інформація для всіх” Міжнар. наук.-навч. центр інформ. технологій та систем НАН України та МОН України. 2000. URL: http://www.dlab.irtc.org.ua/unescochair/intallprog_ukr.html (дата звернення: 24.09.2022).
12. Немеш А. М. Інформаційна взаємодія міжнародних неурядових організацій в епоху глобалізації. *Молодий вчений*. 2016. Вип. 4.1.(31.1) С. 79–83.
13. Окинавская Хартия глобального информационного общества. *Дипломатический вестник*. 2000 № 8.
14. Парахонський Б. О., Яворська Г. М., Резнікова О. А. Міжнародне безпекове середовище: виклики і загрози національній безпеці України. Київ : НІСД, 2013. 64 с.
15. Платформа МАГАТЭ CONNECT. IAEA URL: <https://www.iaea.org/ru/uslugi/platforma-magat-connect> (дата звернення: 24.12.2022).
16. Подшибякин С. А. Правовой статус международных неправительственных организаций. М. : Юрлитинформ, 2006. 128 с.
17. Почепцов Г. Г. Паблик рилейшнз для профессионалов. Київ: «Ваклер», 2000. 622 с.
18. Рижков М.М. Інформаційно-аналітична діяльність міжнародних неурядових організацій. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. 2011. Вип. 103(1). С. 17–23.
19. Цифровой разрыв и электронная интеграция в регионах. Палата регионов Совета Европы. 16-я Пленарная сессия. CPR(16)1REC 3 февраля 2009. URL: <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=1402303&Site=COE> (дата звернення: 24.03.2021).
20. AGRIS / AIMS URL: <http://aims.fao.org/agris-network> (дата звернення: 7.08.2022).
21. Comunicación e Información. URL: <http://www.unesco.org/new/es/communication-and-information/about-us/how-we-work/networks/> (дата звернення 02.07.2017).
22. Declaration “Filling the “Democratic digital divide” Document WSIS/PC-2/CONTR/51-E – 2003. 6 January 5 p. URL: https://www.itu.int/dms_pub/itu-s/md/03/wsispc2/c/S03-WSISPC2-C-0051!!PDF-E.pdf (дата звернення: 14.01.2022).
23. Digital Agenda for Europe: A Europe 2020 initiative / EUROPA: European Union website, the official EU website. URL: <http://ec.europa.eu/digital-agenda/digital-agenda-europe> (дата звернення: 7.01.2022).

24. eEurope – An information society for all. EUROPA: European Union website, the official EU website. 23 and 24 March 2000. URL: http://europa.eu/legislation_summaries/information_society/strategies/l24221_en.htm (дата звернення: 7.01.2022).
25. i2010: Information Society and the media working towards growth and jobs, COM(2005) 229 final. EUROPA: European Union website, the official EU website. URL: http://europa.eu/legislation_summaries/information_society/strategies/c11328_en.htm (дата звернення: 7.01.2022).
26. IDIN Network Resources / IDIN URL: <http://www.idin.org/network> – (дата звернення 7.11.2022).
27. Pan African Network for a Geological Information System. UIA Open yearbook. URL: <https://uia.org/s/or/en/1100024878> (дата звернення 11.01.2023).
28. The International Center for Living Aquatic Resources Management (ICLARM): its role and interests / WorldFish URL: <https://www.worldfishcenter.org> (дата звернення 17.01.2023).
29. What we do. / United Nations Information Centres. URL: <https://unic.un.org/aroundworld/unics/en/whatWeDo/index.asp> (дата звернення 02.01.2020).
30. Who we are / EuroMeSCo. URL: <https://www.euromesco.net/about-us/> (дата звернення 02.01.2020).
31. World Summit on the Information Society (WSIS): two phases 2003–2005. International Telecommunication Union URL: <http://www.itu.int/wsis/basic/about.html> (дата звернення: 7.01.2022).

References:

1. Aron R. (1993) *Demokratyia y totalyteryzm*. [Democracy and totalitarianism] Retrieved from https://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Polit/Aron/index.php [in Russian].
2. Vasylenko Y. A. (2001) *Адмінстративно-государственное управление в странах Запада: США, Великобритания, Франция, Германия*: [Administrative and state management in Western countries: USA, Great Britain, France, Germany] Ucheb. posobyе. yzd. 2-e, pererab. y dop. M. : Yzdatelskaia korporatsyia “Lohos”. [in Russian];
3. Hotun A. M. (2010) *Novi informatsiino-komunikatsiini tekhnolohii v hlobalnii systemi politychnoi komunikatsii* [New information and communication technologies in the global system of political communication] Extended abstract of candidate’s thesis. 23.00.04 / In-t svit. ekonomiky i mizhnar. vidnosyn NAN Ukrainy. Kyiv. [in Ukrainian].
4. *Deklaratsyia tysiacheletyia Orhanyzatsyy Obiedynennykh Natsyi: Rezoliutsyia 55/2 Heneralnoi Assambley*. 8 sent. 2000 hoda. [Millennium Declaration of the United Nations: Resolution 55/2 of the General Assembly. September 8 2000] Retrieved from http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_621/conv4 [in Russian]
5. Dzialoshynskiy Y. M. (2007) *Hrazhdanskyye kommunykatsyy y publychnaia polityka*. [Civil communications and public policy] M., 2007. Retrieved from www.dzyalosh.ru/01-comm/statii/dzyalosh-03/02-grajd-kommunik.doc [in Russian].
6. *Ievropeiska informatsiina polityka* [European information policy] HELPIKS. Retrieved from <http://helpiks.org/1-54840.html> [in Ukrainian].
7. Korotkov A. V. (2003) *Preodolene tsyfrovoho neravenstva kak ynformatsyonnaia stratehiya sovremennoho obshchestva*: [Overcoming digital inequality as an information strategy of modern society] Extended abstract of candidate’s thesis. M. [in Russian].
8. Makarenko Ye. A. (2011) *Mizhnarodne spivrobotnytstvo u sferi informatsiinoi bezpeky: rehionalnyi kontekst*. [International cooperation in the field of information security: regional context.] Aktualni problemy mizhnarodnykh vidnosyn – Actual problems of international relations. 2011. Vyp. 102(1). Retrieved from [http://nbuv.gov.ua/UJRN/apmv_2011_102\(1\)_9](http://nbuv.gov.ua/UJRN/apmv_2011_102(1)_9) [in Ukrainian].
9. Makarenko Ye. A. ta in. (2014) *Mizhnarodna informatsiia: terminy i komentari* [International information: terms and comments]. K. [in Ukrainian].
10. Medynska T. (2010) *Status svitovoho lidera: SShA v suchasnykh protsesakh hlobalizatsii: vyklyky ta naslidky*. [The status of a world leader: the United States in modern processes of globalization: challenges and consequences] Polityka i chas – Policy and Time. [in Ukrainian].
11. *Mizhuriadova prohrama YuNESKO “Informatsiia dlia vsikh”* [UNESCO Intergovernmental Program "Information for All"] Retrieved from http://www.dlab.irtc.org.ua/unescochair/intallprog_ukr.html [in Ukrainian].
12. Nemes A. M. (2016) *Informatsiina vzaiemodiia mizhnarodnykh neuriadovykh orhanizatsii v epokhu hlobalizatsii* [Information interaction of international non-governmental organizations in the era of globalization]. Molodyi vchenyi – Jung Scientist. N4.1. [in Ukrainian].
13. *Okynavskaia Khartyia hlobalnoho ynformatsyonnoho obshchestva* [Okinawa Charter of the Global Information Society]. *Dyplomatycheskyi vestnyk – Diplomatic journal*. 2000 № 8 . [in Ukrainian].
14. Parakhonskyi B. O., Yavorska H. M., Reznikova O. A. (2013) *Mizhnarodne bezpekove seredovyshe: vyklyky i zahrozy natsionalnii bezpetsi Ukrainy*. [International security environment: challenges and threats to Ukraine's national security.] Kyiv: NISD. [in Ukrainian].
15. *Platforma MAHATE* [IAEA platform] CONNECT / IAEA Retrieved from <https://www.iaea.org/ru/uslugi/platforma-magate-connect> [in Russian].

16. Podshybiakyn S. A. (2006) Pravovoi status mezhdunarodnykh nepravytelstvennykh orhanyzatsyi [Legal status of international non-governmental organizations]. M. : Yurlytynform. [in Russian].
17. Pocheptsov H. H. (2000) Pablyk ryleishnz dlia professyonalov [Public relations for professionals] Kyiv: "Vakler". [in Russian].
18. Ryzhkov M.M. (2011) Informatsiino-analitychna diialnist mizhnarodnykh neuriadovykh orhanizatsii [Information and analytical activities of international non-governmental organizations]. Aktualni problemy mizhnarodnykh vidnosyn – Actual problems of international relations. Vyp. 103(1). [in Ukrainian].
19. Tsyfrovoi razryv y elektronnaia yntehratsyia v rehyonakh. Palata rehyonov Soveta Evropy. [Digital divide and electronic integration in the regions] Retrieved from <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=1402303&Site=COE> [in Russian].
20. AGRIS / AIMS Retrieved from <http://aims.fao.org/agris-network>
21. Comunicación e Información. Retrieved from <http://www.unesco.org/new/es/communication-and-information/about-us/how-we-work/networks/> [in English].
22. Declaration "Filling the "Democratic digital divide" Document WSIS/PC-2/CONTR/51-E – 2003. 6 January 5 p. Retrieved from https://www.itu.int/dms_pub/itu-s/md/03/wsispc2/c/S03-WSISPC2-C-0051!!PDF-E.pdf [in English].
23. Digital Agenda for Europe: A Europe 2020 initiative / EUROPA: European Union website, the official EU website. Retrieved from <http://ec.europa.eu/digital-agenda/digital-agenda-europe> [in English].
24. eEurope – An information society for all. EUROPA: European Union website, the official EU website. 23 and 24 March 2000. Retrieved from http://europa.eu/legislation_summaries/information_society/strategies/124221_en.htm [in English].
25. i2010: Information Society and the media working towards growth and jobs, COM(2005) 229 final. EUROPA: European Union website, the official EU website. Retrieved from http://europa.eu/legislation_summaries/information_society/strategies/c11328_en.htm [in English].
26. IDIN Network Resources / IDIN Retrieved from <http://www.idin.org/network> [in English].
27. Pan African Network for a Geological Information System. UIA Open yearbook. Retrieved from <https://uia.org/s/or/en/1100024878> – [in English].
28. The International Center for Living Aquatic Resources Management (ICLARM): its role and interests / WorldFish Retrieved from <https://www.worldfishcenter.org> [in English].
29. What we do. / United Nations Information Centres. Retrieved from <https://unic.un.org/aroundworld/unics/en/whatWeDo/index.asp> [in English].
30. Who we are / EuroMeSCo. Retrieved from <https://www.euromesco.net/about-us/> [in English].
31. World Summit on the Information Society (WSIS): two phases 2003–2005. International Telecommunication Union Retrieved from <http://www.itu.int/wsis/basic/about.html> [in English].